

K otázce poskytování náhrad za újmy vyvolané krizovými opatřeními v průběhu pandemie COVID-19

Případné uplatnění práv na náhradu škody a zejména ušlého zisku v souvislosti s pandemií COVID-19 je předmětem úvah řady právníků, ale precedentní judikát, který by řešil podobnou situaci, kdy po určitou dobu bylo zakázáno provozování některých výtěžných činností v souvislosti s pandemií a jiné činnosti byly provedenými opatřeními omezeny a tím omezen i zisk s nimi spojený, v České republice dosud neexistuje. Těžko tedy předjímat, jakou šanci by měla fyzická či právnická osoba na náhradu ušlého zisku v souvislosti s vyhlášenými opatřeními podle krizového zákona.

Poskytováním náhrad za újmy vyvolané krizovými opatřeními v průběhu koronavirové pandemie se zabývá v časopisu Bulletin advokacie č. 4/2020 doc. JUDr. Filip Melzer, Ph.D.

V uvedeném článku mimo jiné uvádí:

"Odpovědným subjektem je stát – tedy Česká republika..."

Tato odpovědnost nevyžaduje nezákonnost nebo nesprávnost tohoto opatření... Proti právu na náhradu škody podle § 36 krizového zákona tak nelze argumentovat správností postupu orgánu krizového řízení...

Škodou se rozumí majetková újma, resp. přesněji újma na jmění (§ 2894 občanského zákoníku)... Vzniká tedy právo jak na náhradu skutečné škody, tak i ušlého zisku (§ 2952 věta první o.z.), nahraditelná je i škoda spočívající v navýšení pasiv, tj. ve vzniku dluhu (§ 2984 odst. 1, § 2952 věta druhá o.z.). "

Uplatnit případný nárok na náhradu škody, tedy i ušlého zisku v příčinné souvislosti s krizovými opatřeními lze **v subjektivní prekluzivní lhůtě šest měsíců ode dne, kdy se poškozený dozvěděl o škodě či ušlém zisku, není-li v této lhůtě u orgánu krizového řízení (Úřadu vlády ČR) nárok uplatněn, ze zákona zaniká. Objektivní promlčecí lhůta (kdy nárok zaniká bez ohledu na vědomost poškozeného) je pět let. Pro vyřízení není stanovena žádná lhůta, ale žalobu lze podat do tří let od uplatnění nároku, jinak bude nárok podle občanského zákoníku promlčen.**

Osobně se domnívám, že vláda, její úřad, ani soudy nebudou akceptovat úplnou náhradu škody a ušlého zisku státem všem dotčeným subjektům, protože zákon předpokládá spíše situace, které se dotýkají omezené části osob, nikoli tak široké náhrady, které by mohly ohrozit ekonomickou situaci země. **Uplatnění nároku na náhradu v šestiměsíční lhůtě však není spojeno s žádným poplatkem a stačí jeho vyčíslení a uvedení do příčinné souvislosti s krizovými opatřeními. Vývoj ukáže, jaký bude další postup a případně i jaké bude**

rozhodování soudů o podobných nárocích a podle toho lze do tří let po uplatnění nároku zvažovat, zda bude či nebude uplatněn též soudní cestou.

Proto lze doporučit, aby ten, kdo byl opatřeními ve stavu nouze podle krizového zákona ekonomicky postížen, nárok na náhradu škody včetně ušlého zisku u Úřadu vlády ČR uplatnil a doložil, jakmile bude stav nouze ukončen.

V Praze dne 30. dubna 2020

JUDr. Jan Mach

advokát